

כשעמנואל מורנו פגש את חוסטפא דיראני

ההתגנבות הלילית אל הבית בלבנון, הטיפוס המתוח במדרגות אל חדר השינה, שאגת ה"פעל" שעלתה מהקשר, וההסתערות על פעיל הטרור הבכיר בשנתו. מיוחד ל"7 ימים": פרק מספר חדש על חייו של גיבור ישראל עמנואל מורנו, שתמונתו עדיין אסורה לפרסום, חושף פרטים חדשים על המבצע של סיירת מטכ"ל לחטיפתו של מי שהחזיק ברון ארד

עמנואל מורנו. תאווה הניצחון של הלוחמים הביאה את הכוח לרמה כמעט דמיונית של יכולת

עניינות יבשה. קולות עמוקים וצורחים מעשן סיגריות. תצלומי אוויר של בקעת הלבנון. אלה מילאו את חדר הדיונים במטה חיל האוויר. נוספו עליהם האירוחים קציני סיירת מטכ"ל העתידים להוביל את המבצע הלאישנרתי, שיתחיל עם המארוחים סוגרים תרחישים, תוכניות חלופיות למקרה של תקלות בדרך וסירי כוחות וציד. הפרט האחרון קריטי להצלחת המבצע, שרורש טיסה ארוכה אל היעד ובחזרה ממנו, בתואר מורכב ובמטען במשקל כבד. כל קילוגרם חייב להיות משוקלל לצורך תכנון כמויות הרלק ויבולת הנשיאה.

מפקד הטיסת מטכ"ל, חזר בפעם האחרונה על רשימת הציד והכוחות כדי לקבל את אישור הסיירת. "ובנוסף", הוא מסיים לקונצרט, לא מורה להרים את עיניו מהרשימה שמולו, "בדוקפלות חזרה ביקשתם לקחת בחשבון משקל של עוד נוסע, נכונ?" השאלה נותרת תלויה באוויר. את המובן מאליו כבר אמרו במהלך הפגישה למקבילים במדים הכחולים, שיידע לשמור מקום למוסטפא דיראני ברובם חזרה. אך על משאלת הלב הממוסה שמרו עי' עתה לעצמם. בהחלפת מכתים קצרה, בלא אומר, קיבלו והולטה ששקולה לאלף דיוני מטה ותכנון.

הדמות הכי קרובה לרון ארד שהמודיעין הישראלי הכיר אז. דיראני ב' 2004 בישראל

של האירוע במקרה של הסתבכות. עתה נותר המאבק ראש בראש בין שני הכוחות שפורצים דרך הקומה השנייה החוליה של ליאור לוטן, מול החוליה של רון שרף ועמנואל מורנו.

החילת תרגילי, נשמעת הקריאה, ושלישת הצוותים יוצאים לדרך. הם פוסעים בדיוקנות כמו בצעדי ריקוד ששינוי עשורת פעמים, מקצרים כל סנטימטר שניתן במלחמה נגד מחוגי השקע. הצוות של ליאור ממהר לפתוח סולם טיטניום ולהשעין אותו על הלון מרפסת חדר הילדים, בדיוק באותה שריונה שבה צוות רון ועמנואל עושה זאת במרפסת המטבח. שניות ספורות עוברות, וכל אחד מהצוותים ממוקם בקו האחרון וממתין לפקודת ה"פעל". מהרגע שהיא נשמעת ברשת הפנימית, כוח מתפרץ אירד שוטף את הקומה השנייה משני עבריה. המטרה: לעבור את המרחק למיטתו, דרך השומרים שמוצבים בוודאות בקומה, לפני שיספיק להתעורר ולהגות את ידו על האקרה שמונעת תחת כריתה.

החירדה. בפעם הבאה שיפגשו בו, יומיים מאוחר יותר, יהיה הוא זה שיקרים להצדיע להם. התחנה הבאה הייתה בית הספר הטכני של חיל האוויר בחיפה. בפגישת עישון צה"לית עמוסת כתובות ייאוש, הם ישבו מלא ציפיה. אריק, חבר מהפלגה של עמנואל, הכפיל את קצב החלפת הסיגריות מהכמות השנרתיית, גם היא מוגזמת למדי. עמנואל מצא מכונית פחית מתפקדת בקצה המחנה, ואת פחית הקולה שהביא משם לגם בלגימות איטיות כמויחד שיעבירו את הזמן המתות. הולך ושב מאוור השירותים, ליאור נראה חיוור ומתוח יותר מכולם. הוא בניגוד אליהם, כבר היה נשוי, ותחושה לא טובה קיננה בו. יש להם, לשועלי הקרבות הוותיקים, חוש ריח מפותח לתקלות מבצעיות.

כולם יחד נושאים עיניים אל מחלקת המודיעין. שם בקמ"ניה, בחדר עמוס תצלומי אוויר ומכשירי קשר מוצפנים, יש שבת צעירי המודיעין של החירדה והרכבים העמוסים בצירים הלכודים כמעט להם את נוכחותי של יעד המבצע בבית הכפר קסר נבא. אינדיקציה, כפי שהם קוראים לזה בשפה המקצועית, לעריה, אף מסוק לא ימריא. וכמה שציפולה בחיפה, כך היא בוששה לבוא. השעות שנקפו קיצוץ את טווח הפעולה בחסות החושך, ודחקו במפקדים לקבל החלטה. עוד הצצה בשקע של דרוון אביטל, עוד טלפון לרמטכ"ל, וההחלטה נפלה - המבצע נדחה למחר. על פני כולם ניכרה האכזבה, ורק אצל ליאור תחושת הקלה פשטה כאיברים.

ישפתי של עמנואל ממלמלות יחד איתה את שירו של שלמה ארצי: "כי באישוהו מקום, בים העצב הרפוק / אי רפסודה, היא נסחפת, היא תשוב / כן, באישוהו מקום בעולמנו ההפוך / יש סיבוי למי שמנסה בכוחותיו האחרונים לשוב". "קרקוד, כאן יסעור, נערכים לנחיתה ולתנועה לעבר הים". הקול המשובש בקשר המסוקים קוטע את המחשבות. בעוד דקות בודדות הרפסודה שלו נגזרת על הקרקע בלגמה רגעים קצרים, תשפוך מנוכה את הלוחמים וכלי הרבב ותנוע מעיבה, אל מעל הים. שם תמתין להם, בתקווה להיות גם זו שתשיב את רון ארד מים העצב הגורול. על המסוקים נותר לפקד מי שבעוד חודשים ספורים תעיד ליפול בקרב על חילוץ נחשון וקסמן - סרן ניר פורז. עולים לרכבים. מכאן ועורלת חדר השינה של דיראני החשאיות חייבת להיות מוחלטת. החשך הכי קל, צעד אחד לא נכון, והמבצע כולו יידר תמנעם שני הנגנים מובילים את הרכבים העמוסים בצירים הלכודים כמעט בעצמת עיניים. השעות הארוכות של שינון הצירים עשו את שלהן, ובתוך זמן קצר שני הרכבים חזרים על הגבעה שצופה אל הכפר. כוח יודי, שמתפקד בחוליות חיפוי ותצפית, מתמקם בסמוך לרכבים. השאר - החוליה של ליאור לוטן, החוליה של רון שרף החוליה של שחר ארגמן הרצי הלוי - מתחילים להתקדם בתנועה שקטה לעבר היעד. עמנואל למד להכיר לעומק כל פרט מאחוריו של רון שרף במשך החודשים

90 שניות. זה הזמן שהוקצב לאביהוד ורון כדי לחקור את דיראני בחדרו בתקווה שיגיד איפה רון ארד. "אתה ואשתך גמורים, לא תצאו מפה בחיים. אבל את הילד שלכם, את הילד יכול עלי, אתה יכול להציל אם רק תגיד לנו איפה הטייס". הניסיון הזה נעשה על פי התרגולת, אך בליבם הבינו שאפסו הסיכויים

נשי גבוה שוועק לעזרה הוא קריאת השכמה מירידת לשכנים.

ליאור ועמנואל מספיקים עוד להחליף ביניהם מכתים. מה עישים איתם חולפות המחשבות בראשו של ליאור, כדור בראש מכה בקת האקרה המצפון לא מאפשר לו לפעול כך. ובעוד הוא מתחבט כיצד להשתיק את הברבור, עמנואל מניח עם הפתרון: הוא מתכופף, מרים מהרצפה את השמיכה שנפלה במהימה ההתגוששות שהתרחשה שם אך לפני כמה שניות, ועוטף בה את אשתו של דיראני. ורועותיה החשופות התכסו, כמצב הקיים הושב אליה. ברגע אחד - רגע של תשישה, מקצוענות ומוסר - השתדרה דממה בחדר. וכאלו רבר לא קרה, עמנואל התרומם והסתלק אל קומת הכניסה.

לא נשאר זמן רב לתום החקירה והתקפלות. אביהוד מבין שעליו להגביר את הלחץ, והוא מסמן לליאור לבצע את התרגילת עליה התאמנו. הם שולפים את הילד עלי מהחדר, ימאימים על שני החורים. "אתה ואשתך גמורים, לא תצאו מפה בחיים. אבל את החיים של הילד שלכם, עלי, אתה יכול להציל אם רק תגיד לנו איפה הטייס". הניסיון הזה נעשה על פי התרגולת, אך בליבם הבינו כבר אביהוד וליאור שאפסו הסיכויים. היה זה ברנע שבו התחפכו פניו של דיראני. ברגעים הראשונים של הפריצה, כשרם הספיק להתיישב ברעוע, היו השני והכלוב ניכרים היטב בתווי פניו. שני אלה, הם השותפים הטובים ביותר לשאיבת סודות מנחקרים. אבל היה רגע אחד של התעששות, שליאור ויהא אותו בברור, בו הבעתו של דיראני השתנתה. אל המבט שלו נמונה ערמוניות, ואת שפתיו עיוות הדון. מאותו רגע התקשה כאנו, ואל ליבם של הלוחמים חילחה ההבנה שייצאו מכאן בלי רון ארד.

וזנעם הם. הכפר מתחיל להתעורר, והוא האת עבדים להתקפל במהירות האפשרית חזרה ארצה. הם מתאספים בקומה התחתונה, יחד עם השבוי שנקשר בתוך אלונקה, ונערכים ליציאה. שרון, שהניח את מלאכת

אף לוחם לא נשאר מאחור. מפקד המבצע הרצי הלוי, הניע ראשון אל דיראני, מפקד החוליה ליאור לוטן, ונביאו אותו לכאן בלי נמנעים. הרמטכ"ל בזמן המבצע אהוד ברק

האחרונים. הוא צועד אחריו נקצב אחיד, מחק בדיוק את צעיריותו, כיפופיו ותנועות הידיים באמצעותן פוקד על הכוח. כל עמוד תאורה פרימיטיבי ומט לנפול הוא אויב, כל נדר נמוכה או חלון שאינו מוגן - נקודת תורפה. הם מתנגבים במיומנות, כפי שלמדו מיומם הראשון ביחדה, מתקדמים מרחק נגיעה מדיע. "השטח נקי, אף אחד לא ויהא אתכם", הם מקבלים את הדיווח של יודי בקשר. שלב הגנעה אל היעד הושלם בהצלחה.

בתנועות ידיים מסכמות שחר מפור את הצלפים בארבע פינות הגדר שמקיפה את חצר הבית. כל התקרבות חשודה מרחובות סביב או מחצר הבית תיכנס לתוך הצלב הקטלני של רובי הצלפים המאופסים והיודיים היציבות שאוחזות בהם. הלילה השקט, למרות היותו ליל חג, מיישב עם הכוח. מלבד כמה נביחות של בליבים שוטים, המולה רחוקה של מאחרים בנשף וקול מנוע מטרטרי של

המכה שדיראני חטף מליאור לוטן לא ניטרלה אותו, והוא המשיך להיאבק. אל בליל החניקות והחבטות הצטרפה גם אשתו, שאימה להעיר בצרחותיה ועמנואל מיהר להצטרף לליאור במאמץ ההשתלטות על דיראני

"שניים", הם מודיעים לו. "אנחנו צייכים שני מקומות במסוק לדרך חזור". הם מעולם לא ריברו על כך מפורשות, אך זה היה ברור להם כשמש. מוסטפא דיראני יחקר בתוך ביתו בכל האגרסיביות שתורש, עד שיספיק היכן נמצא רון ארד. ואם רון באוור, הם לא חולכים לשום מקום. הם יביאו אותו איתם, יעלו אותו למסוק ויחזירו אותו לישראל. אף מילה אמנם לא נאמרה, אך כמויות טיולי הכתם, המקלעים והרימונים שהעמיס כל אחד על עצמו, דיברו בשבילים. הם היו יותר ממוכנים לכך. ואת הפעם השנייה שהחירדה נערכת לחטיפת דיראני. כסיבוב הקורס, בחורף של 1993, חסרה האינדיקציה שהמתינו לה כדי לצאת לדרך. מוסטפא דיראני מתגורר רוב הזמן ברובע הימה בכיורת, מיקום שלא מאפשר הסתגנות שקטה היעילות יחד איתו כשרם תתחילל מנומה. רק בימים מסוימים, בדרך כלל בחגים או בחופשות משפחתיות, הוא שב לבקר הולדתו השקט בבקעת הלבנון. שם הוא מרגיש בטוח הרבה יותר ומתנהל שראגני קלה מבחינת האכסחה. להודמנות הוא מתנינו במודיעין של החירדה.

אלמונים: ירון בלום, נרי קבל, ודני צור

בחס"ק יושבים, מתחיים עד קצה, ראש אמ"ן, הרמטכ"ל וכל הקצונה הבכירה. מבקשים אישור להשאיר מאחורינו חלק מהציוד. התלבטות קשה. זה לא סתם שלל שייחנו ממנו המחבלים, זה ציוד ייחודי שעלול לגלות טפה מיכולות היחידה. אבל המטרה גדולה יותר, ובחשובי הנזק התועלת הרצי מקבל אישור להשאיר מאחור את סולמות הטיטניום והפטישים. דחיפה אחרינה והם שבים לחיק הרכבים החם. הלב של עמנואל רוצה כבר להתפוצץ משמחה ונאוה, אבל מוקדם מדי. עד שהמסוקים לא נוחתים בחיפה, דבר אינו סגור. הרכבים שיעטים במהירות אדירה אל המנחת, בזמן שהמסוקים כבר עושים את דרכם לשם מכיוון הים. ופתאום – הילה של פנסי רכב מתגלה דרך המראות, מנסה להדביק את הכוח. "חזק על הגז", הרצי רוחק בנהג, אבל הרכב שרוף מאחור לא מרפה. המנחת כבר קרוב, הרצי מצוץ במפה, אך הוא עדיין מתלבט: האם יספיקו להתקפל לתוך המסוקים בטרם ידביק אותם הרכב הרוף, או שעליהם לעצור ולהסיר את האיום? "ליאור, עמנואל, בואו איתי. אנחנו נשארים כאן לארוב לרכב שמאחורינו עד שכולם יעלו למסוק", הרצי פוקד. רגע לפני

בשיחה עם אחד הסועדים, בביטחון מלא, בתוך כמה דקות היה משבצע את בן שיחו כי הוא מזכיר הקיבוץ. חצי אנחת רוחה נפלטת מפיו של הרצי כשהם מגיעים אל הטרסות הסוככות בפאתי הכפר. הוא מחליט לעבוד לסיף הכוח כדי לוודא שאף לוחם לא נשאר מאחור בחסות החשיכה. מכאן נותרו להם כמה מאות מטרים של טיפוס תלול עד לנקודה שבה ממתנינם להם יודי והרכבים. אבל הדרך ששטה להם בקלות מתחת לרגליים בהתנגבות אל היעד, נעשתה קשה פי כמה בהתקפלות אל הרכבים. ברקות שעוברות התמונה מתבהרת לחמושים שמסתובבים בכפר. הם אמנם לא ראו את הכוח שמטפס בעלטה, אך מהעדויות שאספו הבינו שהקומנדו הישראלי צועד עם מוסטפא דיראני לביוון הכיפה השולטת על הכפר. בחמת זעם בלתי מקצועית הם מתחילים לפזר צדודות מקלצ'ניקובים על כל הגבעה. עמנואל וחבריו מטפסים בין מטעי הית, ומתפללים שהקליע הבא, אחרי זה ששרק להם ליד האוזן, לא ימצא את דרכו אל גופם. העלייה קשה, אפילו עבור לוחמים למודי קילומטראז' ומשקל כמותם. סולמות, שלל מודיעיני, פטישים, ערכות פריצה, טילי

הרצי כבר רואה את הסוף הטוב, כשלפתע תקרית לא צפויה מאיימת להחריב את המבצע. עשרה מטרים מהם אישה מקומית מתחילה לצרוח מחוץ לדלת ביתה. עמנואל מתקרב אליה ולוחש על אוזנה בערבית מושלמת: "גברתי, את יכולה להיות רגועה. הייתה כאן איזו בעיה, אבל טיפלנו בה. את יכולה לחזור לישון"

ההסתערות על דיראני לליאור והמשיך מיד אל קומת הקרקע, הספיק למלא שק ענק בקלסרים מודיעיניים, יומני תצפית, מפות וארבעה אקדחי F-22 מהודרים עם קת מעץ. הכוח שפרץ למבנה נאסף ונספר בקומת הקרקע, ומרגע זה ועד להגעה למסוקים שרביט ההובלה עבר להרצי הלוי. הוא קיבל ריווח חד וקצר מיודי ומארבעת הצלפים שהקיפו את הבית, ונתן את הפקודה לכוח: יוצאים.

הם הספיקו לצעוד את המטרים הספורים שבין דלת הבית אל חומת החצר כשקול סמוך של ירי הרעיש את הכפר המנימם. הצלפים זיהו מיד את אחיו של מוסטפא דיראני, שמתגורר באגף השני של הבית הרוקומתי, יורה ברובה ציידים מגושם אל תוך האפלה. בשלב זה הוא לא הצליח להות את הכוח שהצטופף מאחורי גדר האכנים, אך להרצי היה ברור שברגע שיתחילו בצעידה הם יתגלו. לא נותר להם זמן רב, במיוחד כשקולות הירי עוררו את הכפר. הרצי זכר את ההוראה של ברק – בלי ירי מיותר, פעולה כירונית – ובמחווה הבריק רעיון.

הוא סימן בתנועות ידיים לארבעת הצלפים של הכוח, והם הבינו מיד והפעילו את ציין הלייזר שעל רובה הצלפים, מרביקים נקודה אדומה ומאיימת למצחו של דיראני האח. ליתר דיוק: ארבע נקודות אדומות ומבשרות רעה למרכז המצח. האח המבוהל חש שהקיץ עליו הקץ, ובחדרה מופגנת השליך את הרובה על הרצפה ונמלט לתוך הבית. גם את המשוכה הזאת הצליח הכוח לעבור בלי ללחוץ על ההדק, ובלי שום פגע. כמעט בלי שום פגע: רק למחרת בבוקר, עם שוך האדרנלין, הם יחלצו מגופם את מדוריות המתכת הקטנטנות שהתפזרו מתוך קליעי רובה הציור.

***

קולות חרשים החלו למלא את הלילה של כפר קסר נבא. שריקות רמות מבית לבית, קול של רכב הסחט את רושת הגו ומיד בולם בחריקה, ירי ספירדי בכל רחוב.

עטיפת הספר

שראה את הסוף, שוב עמנואל נשאב אל המתח הכלתי נסבל של הנסיכה. הם שולפים טיל לא מהמנשא, ומסמנים ביניהם קו אדום שאם יחצה אותו הרכב ישגרו לעברו את הטיל. מאחור נשמעים כבר קולות הרוטורים של המסוקים. ליאור מסתובב, ומרווח על נחיתה של שניהם. הלוחמים, השבוי שאיתם ושני הרכבים נרחקים בוריוות לתוך תא הלוחמים הצפוף. עכשיו צריך להכריע: האם יספיקו להמריא בטרם הרכב יגיע, או שממש לקראת תום המבצע תסחט יד צה"לית את ההדק בפעם הראשונה. "קרייטה, מתקפלים", הרצי מחליט. כשזוג הפנסים מתקרב והופך לרכב לבן שקנים מבצנצים מחלונותיו, שני המסוקים כבר מפנים את חרטומם דרומה ונעלמים אל וארי איבריהם. x

כתף ואלונקה עמוסת דיראני, כל אלה יחד עם ההליכה השפופה בינות העצים הסוככים והטראסות הגבוהות, הפכו למאמץ קשה מנשוא. לא פעם נפל דיראני מהאלונקה, עד שבי-200 המטרים האחרונים החלט לשאת אותו על כתפי הלוחמים. פתאום צעקה מחדרת – "איי" – שחר ארגמן נפגע מקליע ברגל. הרופא בכוח רץ במהירות לשחר. איפה נפגעת? הוא שואל, ושחר מראה את חוד הכניסה ברגל. כדור 7.62 שנורה מאחד הקלצ'ים בכפר פער פצע מרמס ומאייים. הרוקטור מוריד את המנשא מהגב, ומתחיל לחטט בתוכו אחר הציוד הרלוונטי. ואז הוא שומע קול מעליו: "השתגעתי?" הרצי צועק, "עוד שתי דקות עייבוב וכולנו מתים פה. שים לו תחבושת וממשיכים". הכוח ממשיך להודחל מעלה עם עוד לוחם שהופך מסותב לנחסב. בקצב הזה, ההצלחה המוזהרת עוד עלולה להסתיים באסון. הרצי עולה בקשר, יש לו בקשה חריגה.

המעט שניתן לספר

סא"ל עמנואל מורנו הוא חלל צה"ל היחיד שעד היום, 17 שנה לאחר נפילתו בפעולה מיוחדת של סירת מטכ"ל בלבנון, תמונתו לא פורסמה. סיפורים ואגדות רבות נקשרו בשמו. בעת לראשונה יוצא לאור ספר חדש שמספר את סיפורו של הלוחם העלום. מחברי הספר הם סא"ל (במיל') טל דינינו, חברו של מורנו למכינה בעלי, והעיתונאי יוני רוטנברג, עורך בעיתון "בשבע". במשך כשנה הם דאינו קרוב ל-80 איש שהיו חלק מחייו של עמנואל – בני משפחה, חברי ילדות, חברים לסיירת מטכ"ל, פוליטיקאים, אנשי צבא ושב"כ בכירים ועוד. הספר, שפרסומו אושר בצנזורה הצבאית, מתאר את סיפור חייו של מורנו עד לנפילתו בפעולת סירת מטכ"ל בבעל בק בלבנון – ימים ספורים לאחר תום מלחמת לבנון השנייה. הספר מתאר את סיפור חייו ומביא את דמותו של עמנואל בילד, בבעל, כאבא וכלוחם ללא חת, והוא כולל סיפורים וגילויים חדשים שמתפרסמים בספר לראשונה על מעורבותו בפעולות של היחידה, כמו ניסיון חילוץ נחשון וקסמן, חילוץ נהג המוניית אליהו נוראל בימי האינתיפאדה השנייה והקרב האחרון, שבו מצא את מותו.